

הרגלים והרגשות על פי פרשת השבוע

תתפייס בשבילך..

פרשת ויצא | עלון מס' 157

בעניין – לא יעזור לך כלום למשוך את העניין הלאה והלאה.. למה זה טוב? מה זה יוסיף לך...

יעקב בורח מלבן.. הוא לא סומך עליו שהוא ישחרר אותו... כאשר לבן מגיע ומחטט לו והופך לו את כל האהלים בחיפוש אחר התרפים... יעקב כועס עליו ובצדק – ויחר ליעקב ויָרַב בְּלָבָן... ואח"כ הוא מטיח בו את כל העשרים שנה אחרונות איך הוא התנהג כלפיו... יש ליעקב טענות צודקות – אך כקו חינוכי מנחה, מנחיל יעקב לכולנו, ברגע שיש נכונות מהצד השני לרדת מהעץ, תשתף פעולה... תוריד את הראש – תעשה מסיבה... תנקה שולחן ותמשיך הלאה... אל תשאיר בקצה השני משהו שמרגיש כועס ומושפל ממך.. גם בשבילו... גם אם אתה צודק.. אבל בעיקר בשבילך – תתפייס מהר... תוכל להמשיך הלאה הרבה יותר נקי... אל תסחוב מזוודות של כעסים...

נכון – אי אפשר לשפוט אנשים שעברו פגיעה אנושה ברבים... מול ציבור... ואפי' פגיעה עם תוצאות שליליות כמו לשון הרע, השמצה וכדו', ישנם פגיעות שהותירו צלקות וכאב לאורך שנים ולא קל למחוק את זה מהרזומה... זה פעמים הופך לחלק מהחיים... אך כאשר השני בא ומתכופף לבקש מחילה הוא מעוניין לפתוח דף חדש – ופעמים שזה מגיע אחרי הרבה שנים ופתאום זה פותח את כל הפצעים מחדש... – לטובתך שחרר... תרפה... אתה תחיה יותר טוב...

ורואים עוד נקודה – זה שיעקב היה מיוחד במידת השלום, ברור... רואים את זה... אבל זה לא סותר לכך שכאשר לבן עבר את הגבול – יעקב העמיד אותו במקום... הוא נתן פעם אחת ולתמיד ביטוי לכל התככים והרמאויות שלבן עשה לו במשך שנים... הוא לא העלים אותם... הוא לא מחק אותם... הוא נתן להם מקום... וביטוי... והציף אותם... אך ברגע שלבן התקפל מרום שחצנותו וביקש לכרות ברית יעקב הראשון שמזדרז להשלים.. כולל לגימה ופתיחת שולחן... רוצה לפתוח דף חדש? הנני...

ונקודה נוספת – ישנם כאלו שנפגעו ממש... אך הפוגע כלל לא היה מודע לא בזדון ולא בשוגג לכוונת פגיעה... הוא אינו מודע לכך שאתה נפגעת... אילו ידע היה רץ לבקש סליחה... הכל היה כביכול בהומור או בקלילות

שמבחינתו הוא חשב שזה עובר בקלות... אך אתה נפגעת... ואתה אפי' מתרגז שהוא בכלל לא מבין שהוא פגע... – צודק... הוא באמת לא מבין שהוא פגע... אם תשלח לו משהו מן הסתם הוא ימהר לפייס... בנתיים אתה סוחב איתך מזוודה של פגיעות... כעת – אם יש לך אפשרות לשחרר מהמזוודה פגיעה כל שהיא... לרענן נתונים... לא שווה לך?

ויאמר יעקב לאחיו לקטו אבנים ויקחו אבנים ויעשו גל ויאכלו שם על הגל:

לאחר הוויכוח והמריבה שהייתה עם לבן שכעס על הברחה של יעקב – ולאחר שלבן עונה בהתנשאות ובחוצפה הפנות בנתי והבנים בני והצאן צאני וכל אשר אתה ראה לי הוא – לבן מבקש לכרות ברית שלום בינו לבין חתנו... ויעקב זורם עם העניין – מבקש להניח מצבה ועד..

אך לכאורה באמת מה היה העניין של יעקב לעשות כך לאחר כ"כ הרבה שנים של שקרים תככים ורמאויות... אחרי שיעקב באמת בורח ממנו בצדק... וכעת אחרי המשוב המאד מרגיז ומקומם – וכל אשר אתה ראה לי הוא... הכל שלי... היה צריך לפנות אליו ולומר לו שלום ולא להתראות... נפרדה דרכינו... לא רוצה איתך כל קשר.. גם הבנות שלך התלוננו עליך שאתה לא מתנהג איתם כמו אבא – הלוא נכריות נחשבונו לו פי מכרנו ויאכל גם אכול את פספנו... מדוע יעקב כה טורח לכרות ברית?

כותב הנצי"ב – אלא בשביל שהיה בזה העניין מדת יעקב לשבת בטח ושלום עם אנשים. ואע"ג שלבן הקניטו הרבה ובפרט בסוף דבריו אמר כל אשר אתה רואה לי הוא. מ"מ לא חש יעקב לזה וביקש לרדוף אחר השלום ולעשות לגימה לקרב את לבבו. ורצה עוד להרגיל בנוי למידה זו הנפלאה. ע"כ צווה אותם ללקט אבנים לשם כך. ואם היה אומר בני לקטו אבנים לא היה נקלט בלבבם דרך מוסרי בזה ואמרו בלבם כי עושים בצווי אביהם ע"כ קרא אחי לקטו אבנים להגיד יושר מדה זו שגם בלי גזרת אב. יפה לנו לאחוז במידה המיישבת לבטח...

וזה סימן לבנים ולמוד לזרעו להתפייס מהר להמריע להם ועוד לעשות להם לגימה לקרב את לב הרחוקים כמו שעשה יעקב ללבן.

יעקב אבינו מייסד כאן קו חינוכי שהוא בא להשריש זאת לבניו – לא משנה מי עשה לך מה – תנסה להתפייס איתו... לא מחייב שאתה צריך לרוץ אחריו... אך אם הוא בא להתפייס איתך תעשה הכל בשביל להתפייס איתו... מדוע?

כאשר יש מריבה או פגיעה בינך לבין האחר הניזוק הראשון הוא אתה... כי למרות שכביכול האדם מנסה לשדר שהכל כרגיל... אבל מי שסוחב איתו פגיעה אישית או מריבה במזוודה האישית זה משא מיותר... ויכול להיות באמת שאתה צודק... והוא לא בסדר בכלל... אבל ברגע שהוא נכון להתפייס, תעשה את זה לא בשבילו – בשבילך.. תוריד את הסיפור הזה מעל כתפך... שחרר... מי שירגיש יותר טוב מהעניין זה אתה... כי הוא נכנע והתנצל ומנסה להתפייס, הוא כבר עשה איזו התכופות

שבת שלום
ומבורך

עזיבה ולא התנתקות...

ויצא יעקב מבאר שבע וילך חרנה:

ויצא. לא היה צריך לכתוב אלא וילך יעקב חרנה, ולמה הזכיר יציאתו, אלא מגיד שיציאת צדיק מן המקום עושה רושם. (רש"י)

בשאלה הזו של רש"י נתקשו עוד מהמפרשים למה אכן שינתה התורה את הלשון וכתבה ויצא - אך שלתירוצו של רש"י ניתן לשאול, מדוע חידוש זה לא נכתב ביציאתם של אברהם ויצחק, והרי גם היו צדיקים גדולים ומדוע יציאתם לא השאירה רושם?

לכך מביא הכלי יקר ביאור אחר - הוא מביא את הילקוט, שיעקב בשונה מיצחק, נאלץ ללכת אל נשותיו, לעומת יצחק שאשתו הגיעה אליו - ובילקוט (כח. קיז) מסיק יש שזוג הולך אליו ויש שהולך אצל זוגו, יעקב הלך אצל זוגו שנאמר ויצא יעקב מבאר שבע, ואיך למד מפסוק זה שהלך אצל זוגו בברחו מפני עשו, אין זה כי אם קושיית ויצא יעקב וילך מבעי ליה הכריחו לומר שיעקב היה מסלק מחשבתו מכל וכל ממקום מגורת אביו ואמו, על כן נקרא יוצא, לומר לך שיצא מכל וכל. לאפוקי ההולך מאיזו מקום ודעתו לחזור, אז לעולם מחשבתו משוטטת במקום אשר הלך משם, וזה נקרא הולך ולא יוצא, כי לא יצא מכל וכל, שהרי עדיין מחשבתו שמה, ועל כן קשה לבעל מדרש זה מי התיר ליעקב לעזוב אביו ואמו מכל וכל, על זה אמר כמתרץ לפי שהלך אצל זוגו, והכתוב אומר ע"כ יעזב איש את אביו ואת אמו ודבק באשתו...

הנה יעקב כאשר הוא יוצא לכיוון ביתו של לבן - הוא מנתק את עצמו לגמרי מהבית שלו... ובעיקר במחשבה... זה ברור לו - אני עם המבט קדימה... אני יוצא מכאן... אין לי כל כוונה נוספת בעיניי... אני לא יוצא לגלות אני לא יוצא ועוד מעט חוזר... אני יוצא מכאן לגמרי... כעת אני בדרך למצוא את השידוך שלי... לאפוקי ההולך מאיזו מקום ודעתו לחזור אז לעולם מחשבתו משוטטת במקום אשר הלך משם... בשביל להצליח בזה אני צריך לצאת... לגמרי... אבל אם אני חי בתחושה שאני הולך וכבר חוזר... המחשבה תקועה שם ואני לא אצליח להתחבר למקום החדש...

אך אם כך ניתן יהיה לשאול, מדוע נענש יעקב אבינו שיוסף נעלם ממנו במשך 22 שנה כזמן הזה שהוא נעדר מבית הוריו ולא קיים מצוות כיבוד אב, הרי עם עשה הכל כהוגן מדוע נענש על כך? על כך עונה הכלי יקר - אלא ודאי לפי שאביו אמר לו קום לך פדנה ארם התיר לו לילך אבל לא לצאת מכל וכל, כי כל ההולך ודעתו לחזור או שעדיין מחשבתו משוטטת שמה נקרא הולך ולא יוצא, והוא לא כן עשה אלא ויצא יעקב מכל וכל כאילו שכח כל בית אביו ואמו על כן נענש בכיוצא בו, שכן אחד מבניו והוא יוסף לא כבדו כ"ב שנה...

אם כן צריך לזכור כי גם יעקב חלילה לא עשה את זה בהתרסה - להפך הוא עשה את זה במסגרת כיבוד אב, אבל עדיין זה לא היה נכון הניתוק המוחלט הזה לגמרי - יעקב הבין בעניין שבכדי להגיע לשידוך שלו ולהצליח עליו לעשות התנתקות מוחלטת... יציאה גמורה... אך האמת היא שלא ניתן לנתק את הבית העתידי מהשורשים שבו גדלת... גם אם לקחת פסק זמן... גם אם המחשבה מתמקדת בעתיד אבל לא דורכים ומוחקים את העבר... עדיין צריך לדעת לשלב בין הרצון לשינוי בעתיד לבין הבסיס והיסודות שעליהם גדלת... יצחק ציווה עליו ללכת, לא להתנתק... לא לשכוח לגמרי...

על פי חידושו - ניתן להבין יסוד גדול כאשר אתה רוצה להתקדם קדימה עליך לשחרר את העבר... כל עוד ואתה תפוס בעבר אתה לא יכול להתמקד בעתיד... העבר הוא האויב הגדול של האדם... אם תנסה להפעיל את עצמך בעתיד לאור מה שהיה בעבר, אם זה בכדי להשתפר וללמוד מהעבר בכדי לייעל את העתיד הרי זה נפלא... אך עם העבר הוא נמצא בהשוואה לעתיד וציפייה לבצע בעתיד לפחות כמו שהיה בעבר אז אתה נשאר תקוע על מקומך... משום שאין לעבר משמעות כלפי מה שאדם יכול לעשות בעתיד... נכון שההווה יושב על העבר... כל מה שאני נמצא בו היום זה בגלל מה שעברתי עד היום... אך לא חייב שתישאר בעתיד באותו מצב... ברור שדברים משתנים... ואפשרויות נפתחות... ואין כל קשר בין מה שעשית בעבר לבין מה שאתה יכול לעשות בעתיד...

בחור שעלה לישיבה גדולה והוא מתרפק בערגה על ימי הישיבה הקטנה... אברך הנמצא בכולל ומשתעשע בעונג על הלימוד בימי הישיבה הגדולה... איך ניתן להתקדם כך... כל המציאות העכשווית בנויה על מה שקורה וקיים היום... על בסיס מה שהיה בעבר... העבר הוא נכון להעלות ממנו זיכרונות נרגשים...

ועיקר שימת הלב - עיקר ההתנתקות אמורה להיות במחשבה... לא רק במציאות הפיזית... וזו העבודה הקשה... והמחשבה תנסה לחזור שוב ושוב ולהסביר כמה היה נחמד שם... וכמה היה נחמד פעם... וכמה טוב היה אז...

ובחזרה לסוגיית השידוכים - לכאורה כאן ניתן לנו הביאור מה הכוונה - ע"כ יעזב איש את אביו ואת אמו - לא כמו שהבין יעקב התנתקות מוחלטת... אבא ואמא נשארים תמיד אבא ואמא - אלא הליכה לצורך חיפוש ולא יציאה והתנתקות מוחלטת... בהחלט התמקדות בעתיד - לדעת היטב את מקומו של העבר - אך להשאיר אותו במימד הזמן של העבר... בידיעה אני לא מתנתק לגמרי מהבית... אני מתקדם הלאה... ברור שיש כאן מימד של עזיבה... אבל לא התנתקות...